

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ
МР АЛЕКСАНДРА САВИЋА *Друштвено-економски развој и промене у*
Ужичком округу од 1947. до 1963. године

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовано комисију 18.10.2013. Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:
 1. др Александар Касаш (ментор), редовни професор, Историја модерног доба, 03.04.2006, Филозофски факултет Нови Сад.
 2. др Слободан Бјелица, ванредни професор Историја модерног доба, 28. 03. 2013.
 3. др Момчило Митровић, научни саветник Института за новију историју Србије у Београду, 23.08.1999.
3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Филозофски факултет факултет Нови Сад, историја, магистар историјских наука.
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија : (Кандидат није похађао докторске студије, али је стицањем звања магистра историјских наука стекао право да приступи изради докторске дисертације).

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: **АЛЕКСАНДАР (ВЛАДАН) САВИЋ**
2. Датум рођења, општина, држава: 07.08. 1965. године, Пожега, Р. Србија
3. Назив Факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени сручни назив: Филозофски факултет Нови Сад, историја, магистар историјских наука,

4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма: (кандидат није похађао докторске студије, али је стицањем звања магистра историјских наука стекао право да брани докторску дисертацију).

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Филозофски факултет Нови Сад, *Ужички округ 1944-1947. године* (ментор проф.др Александар Касаш), 04.03.2009.

6. Научна оласт из које је стечено академско звање магистра наука: Историја

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Друштвено-економски развој и промене у Ужичком округу од 1947. до 1963. године

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и слично.

Дисертација има укупно 338 страница, има три главе и седамнаест поглавља, 28 слика и чак педесетак табела које на својствен начин допуњавају текст дисертације и чине једно вредно сведочанство времена о којем пише докторанд.

Садржај: Прва глава: ИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈА УЖИЧКОГ ОКРУГА (стр. 12-101), чини уводни део који је у ствари синтетизовани део магистарског рада кандидата. Наиме, идеја ментора била је да кандидат детаљно на једном микро простору проучи, пре свега на основу архивских докумената, специфичност Ужичког региона, не само у оквирима Србије, него и Југославије. То је учинио у првом поглављу, где је синтетички размотрио привредни живот овог краја (стр. 12-17) и показао шта је тај регион био до доношења првог Петогодишњег плана. Наравно, научно оправдано је да је друго поглавље (стр.18-27) посветио индустрији, занатству и трговини које привредне гране су биле од посебног значаја у идеолошкој концепцији југословенских комуниста. Посебно поглавље посветио је Отпору резолуцији Информационог бироа у ужичком крају (стр.28-35).

Следеће поглавље посвећено је Привредним мерама и развоју од 1949-1963 (стр. 36-45). Особну тематску целину детаљну анализу Савић, је на основу прворазредних докумената извршио готово свако индустријско предузеће и његов развој (стр. 46-65). У дисертацији издвојио је, с правом, рударство (стр.66-68), али и саобраћај и саобраћајна предузећа (стр. 69-76), као и туризм и угоститељство (стр.77-100). Посебно је издвојио у овој глави

вредно питање које можда најбоље илуструје развој краја кроз мноштво табела Приказ развоја индустрије и извоза (статистике и табеле), стр.101-106. Друга глава МОДЕРНИЗАЦИЈА СЕЛА има два поглавља: Прво, Пољопривреда и аграрна политика (стр. 107-136), а друго Аграрна реформа и формирање задруга (137-170). Трећа глава која је и ударна тематски у дисертацији ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ КАО ПОСЛЕДИЦА ИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈЕ, садржи пет поглавља у којима се расправљају резултати индустријализације Ужичког округа. Прво поглавље је синтетичко размишљање о времену од 1957. до 1962 (стр.171-179). Издвојио је и као посебна важна поглавља која су била резултат индустријализације: а то су здравство (стр.180-202), социјална заштита (стр. 203-217), просвета (стр.218-255), културни живот (стр.256-268) и анализа демографских кретања као последица индустријализације (стр.269-294). Закључна разматрања кандидат износи на страницама од 295 до 316. На крају докторске дисертације Савић доноси списак извора и литературе (стр. 317-338), наводећи фондове Архива Србије, Историјског архива у Ужицу, бројну штампу, посебно значајну локалну. Наводи и бројну монографску литературу везану за тему као и чланке по научним и стручним часописима.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Рукопис докторске дисертације мр Александра Савића, по мишљењу Комисије, је вредан допринос историјској науци. Посебан њен допринос историјској науци је у томе што је на једном специфичном микро простору покушао да ослика једно време, на основу екзактних података, посебно истакао његове особености и значај за изградњу једнопартијске државе. Важну улогу у раду чине целине везане за привредни развој Ужичког округа који је утицао на драстичне промене у цивилизацијском смислу.

Вредна архивска истраживања извршио је на основу прворазредних докумената, према којима се последњих деценија наше друштво неоправдано лоше односи, посебно на период који је кандидат у дисертацији проучавао. Посебну потешкоћу у изради ове дисертације му је чинила несрећеност и недовољно сачувана прворазредна грађа.

У дисертацији, већ у првој глави, егзатним подацима кандидат доноси значајне податке колико је индустријализација као модел југословенских комуниста имала утицаја на «цивилизацијски шок» тог краја. Могућност запошљавања у фабрикама омогућила је, не само већи стандард, него и могућност да своју децу школују и стварају «нови, бољи

живот». Истина, и сам кандидат уочава да је та привилегија омогућавана искључиво партизанским породицама, али не и онима које су подржаале у рату четничку опцију.

Посебну вредност раду даје напор кандидата колики је значај индустријализације, тј. спровођења првог петогодишњег плана јер је овај регион све до тог времена спадао у пасиван и привредно неразвијени крај.

У дисертацији кандидат готово до детаља реконструира привредна предузећа, занатске радионице и мања индустријска предузећа, посебно истичући изградњу Ваљаонице бакра Севојно које је проглашено за предузеће општедржавног значаја, које је запошљавањем већег броја радника омогућила егзистенцију за многе породице Титовог Ужица и шире.

Убрзана индустријализација омогућила је не само подизања стандарда становништва на виши ниво него је у многоме утицала и на модернизацију села, извршења аграрне реформе и формирања сељачког задругарства.

VI СПИСАК НАУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ

1. *Из реферата Митре Митровић на Пленуму ЦК КПС 1949. године о проблемима Народне омладине, «Историјска баштина», бр.21, Ужице 2012,291-311.*
2. *Годишњи извештај Среског комитета Пожега за 1947. годину, «Пожешки годишњак», бр.10, Пожега 2012, 143-166.*
3. *Извештај о извршеном прегледу у Среском народном одбору Ивањица у партијској организацији Среза драгачево 1948. године, «Изворник», бр.28 за 2013 (рецензирано и примљено за штампу)*
4. *Годишњи извештај Титовоужичке области за 1949 и 1950. годину, (рецензирано и примљено за штампу; 200 стр.)*

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА У дисертацији Савић је на основу студиозног архивског истраживања дошао до основног циља који му је задат а то је да покаже колико је индустријализација утицала на свеукупни просперитет Ужичког региона и развеје од једног кајње неразвијеног региона у развијеније у Србији.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА

ИСТРАЖИВАЊА Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања: Кандиат је доносећи у раду мноштво егзактних података показао да је овладао традиционалним историјски методом и да садржи све елементе докторске дисертације. Њена посебна вредност је у томе што се у нашој савременој историографији овакве теме све више заобилазе, мада о овом периоду она још није дала крајњи и коначни суд. Комисија сматра и једногласно доноси закључак да је мр Александар Савић начином и приказом резултата истраживања у потпуности одговорио научној теми.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање. 1. Дисертација је у потпуности писана у складу са пријавом. 2. Да ли дисертација садржи све битне елементе. Она садржи све битне елементе које је квалификују да буде докторска дисертација. 3. По чему је дисертација оригиналан научни рад. Пре свега, због бројности историјских чињеница и што Ужички регион до сада у историографији, на овај начин није проучаван. 4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултате истраживање. Неки мањи недостаци у дисертацији не умањују њену научну вредност, а на њих ће Комисија указати на усменој одбрани.

X ПРЕДЛОГ: На основу свега изнетог у Извештају Комисија предлаже наставно-научном Филозофског факултета да га прихвати и проследи на даљу процедуру.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

У Новом Саду, 7. новембра 2013.

Проф. др Александар Касаш

Проф. др Слободан Бјелица

Др Момчило Митровић